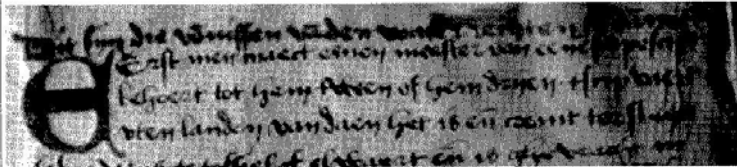

BIJLAGE

Origineel: Perkament (12 vellen, gebonden) (H 220, B 143 mm).

Dat waterrecht.

f^o1.

Dit sijn die Vonnissen vanden waterrechten ten Damme in Vlaenderen¹⁸.

- [1] **Eerst men maect eenen meester van eene scepe scipt behoert tot hem tween of hem drijen. tscip vaert vten landen van daen het is ende coemt ter sluyts te bordeeus te rossiel of elwaert ende is ghevraecht in vromden landen te zeylen die meester en mach scip niet vercopen hij en hebbe oorloof vanden gheenen diet toe behoert. Mer heeft hij te doen van vitaelge hij mach wel vanden ghewanden ende ghetouwen te panden setten of legghen biden rade raden vanden scipmans.**

Vonnis

- [2] **Een scip leit in een hauen beydende den tijt ende wijnt ende alst vandan varen wil die meester is sculdich raet te nemen uut sijnen scipluden en tot hem te segghen ghij heeren wij hebben wijnt te zielen waer dan enich vanden scipmannen die seide die wijnt en niet goet die meester is sculdich ouer te draghen metter meester partien ende dede hij anders hij waer sculdich tscip ende goet te gelden bleeft verloren ende heeft hij also vel waer mede**

Vonnis

- [3] **Een scip brecht in eenich lant te wellicker stede dat tot si die scipluden sijn sculdich goet te behouden also si beest moghen ende meest Ende ist dat hem helpen die meester is hem sculdich haer loen ende heeft hij gheen gheilt van den goed dat sij hem helpen behouden soe moet hijse weder bregghen tot horen landen Ende helpen sij hem niet hi en is hem niet sculdich ende si sullen haer loen verlijsen als een scip is verloren Ende die meester en mach tghetouwe niet vercopen hij en hebben oorloof vande gheene diet toe behoert Ende doen dit also ghetrouwelick als hij mach en dede hij anders hij waert sculdich te beteren**

f^o1v^o.

Vonnis

- [4] **Een scip vraet vander sluyts of van anderen steden het ghevalt dattet brecht men is sculdich te behouden als men meest mach vanden wijn of van anderen goeden/ die meester ende die coopluden warden in grooten twijst die coopluden teghen den meester om te hebben goet sij sijnt wel sculdich te hebben gelden sij die vracht als verre als die meester ghenoecht Mer wil die meester men macht doen bereiden dat scip ist dat men beteren mach in totten tijden ende**

¹⁸ Deze tekst is van een andere hand, ook 'Vonnis' en 'Dit is die ordinantie...' zijn van deze hand. Deze teksten stonden er in origine niet en werden later toegevoegd. De nummers [ ] staan niet in de originele tekst.

is des niet hi mach hi mach een ander scip huren en die vaert vol doen ende hij sel hebben sijn vracht van al dien goeden datter behouden wart bij enigher mannren

Vonnis

- [5] **Een scip vaert van eenigher hauen gheladen of ijdel ende is ghecomen in een ander hauen die scipluden sijn niet sculdich vten den scepen te gaen sonder des meesters oorlooff Want waert alsoe dattet scip arrede of verloren worden bij enigher aventuren sij warent sculdich te beteren mar leit dat scip ghemeert mit vier touwen so mochten sij wel vt gaen ende weder te scepe te tijden en te wilen**

Vonnis

- [6] **Het ghevalt dat scipluden hem verhuren ter tijt horen meester ende eenich van hemluden gaen wten scepen sonder oorleef ende drincken droncken ende maken ghestrijt of twijst het gevalt datter enich ghewont waert die meeste[r] en is hemluden niet sculdich te doen ghenesen op des scip koost mer hij machse wten scepe doen ende huren ander in die stede**

f^o2.

van hem luden ende costen sij meer sij sullent betalen moeten ende den meester weder keren dat si van hem ontfanghen hebben mer senden se de meester menighen dienste vanden scepe daer si hem quetsen of wonden sij sijn sculdich gheheelt te warden op des sceps coost.

Vonnis

- [7] **Het ghevalt dat enich scipman in sieckheid coemt hem tween of drijen bliuenden in den dienst vanden scepe moghen van sieckheden inden scepe niet bliuen die meester isse sculdich vten scepe te doen ende in een herbarge te legghen ende te leveren kerstlicht bij te sijen ende een van den scipluden bi hem te verwaren ende hem te versijen mit alsullicke spise als men int behoefte ende mem hem gaf doe sij ghesont waren ende anders niet hij en wilt doen ende willen sij costelicken spisen hebben die meester en is hem niet sculdich te gheuen ten sij op smeesters coost ende tscip en is niet sculdich hem te beiden mer te zeylen als rede is Ende is dat zake dat hij gheneset so sel hij hebben al sijn huere ende starft hij sijn wijf of sijn erfnamen sullent hebben.**

Vonnis

- [8] **Een scip vaert vander sluyts of van anderen steden het ghevalt dat hem torment toecoemt vander zee ende en mach niet liden sonder scade van goet te warpen zij sijn sculdich den coopluden te toggen ende dat sij segghen horen wille dats machmen wel wapen bij aventuren tusschen coopluden ende den meester warden aldaer te claersten ende ist dat die coopluden niet ghedoghen en willen dat ment warpt die meester**

f^o2v^o.

en sel daer om twarpen niet laten op dat hem goet duncket mit hem drijen te sweren van sijnen ghesellen als sij te landen ghecomen sijn dat zijt dede om te behouden lijf goet ende scip en toggen dan datter ghewarpen waert ende het sel warder gheprijs van ponde te ponde ende ghedeelt onder den coopluden opt goet datter behouden wart ende die mester is sculdich daer of te gelden als van sijne scepe of van sijne vracht in een versettenghe van sijne scade elck scipman sel hebben een vat vrije ende hebben sij meer goets dat moet deilen an die scade nae datter elck in heeft ten sij dat sij hem niet oerlicken en verweren in die noot als goede knapen so en sellen sij gheen dinck vrij hebben ende men ssels den meester ghehoven bij sijne eeden

Vonnis

[9] *Het ghevalt dat een meester van eenen scepe kerft sijnen mast bij groten onweder hij is sculdich te roepen sijn coepluden ende hem te tooghen die noot ende dattet is te behouden lijf scip ende goet ende son wijlen gheuallet dat sij haren kabel kerven ende laten haren anker varen om te behouden tscip ende goet hets alle beide maste ende anker sculdich te prijzen van ponde te ponde alse zee warp Ende so sellen die coopluden daerof ghelden eer sij haer goet uten scepe doen ende waert also dattet scip sate droghe ende die meester beidede om ghescil van hemluden ende int scip enich goet leckende worde ende uten vaten liep die meester sel daer of sonder scade bliuen ende sake of hebben sijn vracht als van anderen goeden.*

Vonnis

[10] *Het ghevalt dat een meester coemt bider stede daer hij ontladen sel hij is sculdich die copluden tetoghen die corden ende die touwen daer hij mede wijnden sal ende is daer ijet an te beteren hij moettet*

f³.

beteren want worde daer of pipen verloren bij ghebreck van den ghetouwen die meester ende die scipluden waren sculdich die scade te beteren ende die meester moeter an delen overmits dat hij neemt wijnde ghelt ende twijn ghelt is sculdich te sijn ghedeelt in versettinghen der ende navenant moet sijn ghedeelt onder hem luden ende braken die coerden eer dat sijse die coopluden toghen so sijn sij sculdich al den scade te gelden mer segghen die coopluden dat ghetouwe is goet ende sterck ende brakel dan is elck sculdich te deylen an die scade elck goepman sal ghelden sijn deel eeuen veel

Vonnis

[11] *Een scip is ter sluyts of in anderen stede om wijn te laden ende waert van dane gheladen ende meester off sijn scipluden en versekeren niet haer fustallen noch haer sloten als ij sculdich waren te doen ende het geualt dat storm of quaet weder op hem coemt dat die fustalle brect ende dat vat of pipe den boemdem wt vlicht dat scip coemt behouden die coepluden segghen dat bider fustallen hoer wijn verloren sij die meester seit dat des niet en is ende is dat sake dat die meester ende drije of vier van sijnen scipluden die de coopluden daer wt hyelen willen sweren dat die wijn niet verloren en sij bijden ghebreken vanden fustallen noch van sloten die meester sel daer quit of wesen ende ist dat sijt niet en willen sweren so sijn sij sculdich den coopluden verset te doen te versekeren ende te sluten haer sloten wel ende seker eer sij sceyden van daer si laghen*

Vonnis

[12] *Een meester huert sijn scipluden hi isse sculdich te houwen in payse ende haer middellaer sijn van al dat sij men cander doen of misdoen also langhe*

f^{3v}.

Als hij hem broet ende wijn gheeft ende die den ander lochghent hij verbuert V duet ende lochghent enich den meester of den meester enich scipman elck verbuert VIII douyts ende is dat sake dat die meester enich scipman slaet mitter hant of mitter vuyste hij is hem sculdich eenich slach te verdraghen mer sloghe hij hem meer hij most hem wel weren ende sloghe eenich scipman den meester hij verboerde hondert scellinghen of sij vuyste

Vonnis

[13] *Een schip is veruracht tot bordues te varen off anders waer ende het coemt daert ontladen sel ende maken tot haren partijen cogaghen ende die scade sijn op die coepluden an die coste van bartaghen diese nemen sal van daermen lijt tale is van normandien van enghelant ende van scollant van dat men lyt Jermuden ende van vlaenderen dat men past caleys*

Vonnis

[14] *Het ghevalt dat is twijst tusschen den meester en den coopluden bivelen scoenlaken van voer die scipman te doen ieghen hem daer hij stryt ieghen heeft ghehat eer hij hem vut sijnen scepe hijt gaen ende is dat sake dat die scipman den twijst ende die misdaet biet te beteren lotter scipmannen segghen vander tafellen ende die meester is so ouermoedicht dat hier niet toevallen en wil ende doeten uyt gaoen die scipman mach den scepe vullinghe daert ontaet en sel also goede huer hebben of hij inden scepe ghecomen waer te beren die misdaet ten segghen van die vander tafellen ende weire die meester met also een scipman als die het sij bij enigher maniren enich goet off scip verloren die meester is sculdich die scade te*

f⁴.

beteren geeft hij also veel goets mede te betalen.

Vonnis

[15] *Eet ghevalt dat een scip leit in een hauene gheret ende een ander scip coemt mitten ghetijdende slatet scippe daert ghemeert so dattet aan dien scippe scade heeft ende wijn daer vutten boemdem vliecht die scade is sculdich te sijn ghedeelt bij prijse onder beyden die scepe ende die wijn off goet dat in beyden scepen is is sculdich te delen ghemeenlicke die scade te hebben onder hemluden die meester vander vanden scepe die dat ander deel heeft hij is sculdich mit sijne scipluden te zweren dat sijn niet willens endede ende dit dis die reden waer tVonnisse ghemaect as het ghuvalt datmen een outscip gaerne leit inden wech vanden beteren scepe om vanden andere all die scade te hebben waert dattet van eenen andere goeden scepe ghebroken worden Mer alsmen wet dat die scade halff ende halff ghewijst wort so leyt gheme wt die weghe*

Vonnis

[16] *Een scip of twe of meer scepen die legghen in een hauen daer luttel waters is so dat die een wort sittende biden anderen die meester vanden scepe is sculdich te segghen tot den anderen scipluden ghij heeren licht vwen ancker want hij ons te nae leit ende wij mochten daer bij in scaden comen ende sij en willen den ancker niet lichten die ander meester ende sijn scipluden gaen lichten ende legghen bet vorwerts van hemluden ende ist dattet hem die ander verbijden ende scade daer bij lijden of nemen sij sijt wel sculdich te beteren ende leit een ander ander ancker boye die scade doet wijes dat hij sij hij sculdich te beteren ende ist datmen in eenen droghen hauen leit men is sculdich te legghen*

f^{4v}.

boechline ende ghetouwen dattet niet en seyle

Vonnis

[17] *Die scipluden vander kost van bartaghen sij sijn sculdich te hebben een maeltijt tdaghes om dat men te varen ende te keren wijn drinck die voeman moeter twee hebben om dat sij anders niet en drincken dan bom thare dranck mar alst tscip comt daer die wijn wast die meester is hem sculdich wijn tharen dranck te gheven*

Vonnis

[18] *Het ghevalt dat een scip ghecomen is tot sijre rechter ontaetstede te bordeus of anders Die meester is sculdich te vrAGEN sijnen scipluden ghij heeren leggd uwen voringhe of vrachtert dise ende laet ghijse in die vracht vanden scepe sij sijn sculdich te segghen wat zij doen willen ende ist dat sij kyesen sullicken vracht te hebben alst dat scip heeft sij sellense hebben ende willen sij si moghen doen in maniren dattet scip niet nae en lijt ende binden sij na die ghene vracht die meester en sel daer ghene wederstoot of hebben te haer rume ende haer leit ende elck scipman mach daer legghen een vat waters ende die scipmannen en worttet*

ouer gheworpen in die zee heet soude gherekent wesen voir wijn of ander goet van ponde te ponde ende mochten hem die coopluden redelicken bedraghen in die zee ende cooste doen inghen coopman alsullicke biede alst scipmannen hebben also sel hebben die coopman

Vonnis

- [19] Een schip comt gheladen ende behouden toter rechter ontlafsstede die scipluden willen hoer huer hebben ende daer sij sullicke die bedde noch stroe en hebben int scip die meester mach houden haer dinck of hure omt scip weder te bregghen daer sij daer

f⁵.

in quamen of sekerheit te doen die vaert te voldoen.

Vonnis

- [20] Een meester huert sijn scipmannen die een te varen ende te keren sullen hebben hoer voerighe dan dar om ghelt sij sijen dat tscip gheen vracht en vyt te lande te keren ende moet van daen varen sij moeten tscip vollighen mer die gheven die niet ghehuert en sijn om ghelt die meester moet haer huer beteren elck haer ghelike daer na dat zij ghehuert sijn bij termijnen laden sij nader sijn sculdich te hebben haer huer al mer sij moeten tscip bregghen daer sijt namen wil die meester.

Vonnis

- [21] Het ghevalt dat een scip leit te bordeus of anders waer van sullicker spijsen als men daerat int scip twee scipmannen moghen vten scepe een gherecht draghen ende alsullick broet als daer binnen is nae dat sij eeten moghen tot eenre male mer sij en moghen daer ghene dranck wt draghen ende sij moeten scier weder comen so dat die meester niet en let of verlet en sij van des scips warcke ende wat namen die die meester scade bij ghebreck van horen waerck sij moestent beteren ende dat hem een scipman quetsede bij ghebrecke van hulpe sij sijn hem sculdich te doen genesen en hoir ghebreck van hem te beteren den meesten ende den ghesellen van der tafelen

Vonnis

- [22] Het ghevalt dat een meester veruracht sijn scip eenen coopman ende besproke bij eenen termijne tscip te laden die coopmannen en ladens niet ende houdent tscip ende luden xv daghen of langher ende eenich tijt verlijst die meester sijn vracht bij ghebreck vanden coopmans die coopman is sculdich te beteren dien meester sijn sullicke scade als daer op gheset woert ende daer of sullen

f^{5v}.

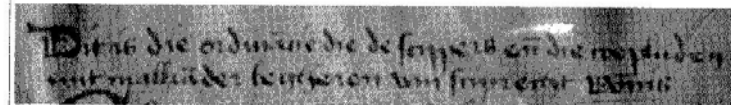
hebben die scipmannen dat vierendeel ende die meester dat dardendeel om reden dat hem hair cost wijnt.

Vonnis

- [23] Een meester vracht sijn scip ende latet om sijn reyse te doen ende hier en binnen bliuet dat scip legghede also langhe dat hem ghelts ghebreck die meester mach wel senden tot sijnen landen om ghelt mer hij en moet gheenen goeden wijnt verlegghen dede hijt hij waer sculdich den coopluden haer scade te beteren mer hij mach wel nemen vanden coopluden wijn ende vercopen ende nemen sijn nootturft daerof ende als dat scip ghecomen is tot sijre rechter ontlafsstede die wijn die den meester ghenomen heeft is sculdich te sijn gherekent also als men den anderen wijn vercopen sel ende die mester sel hebben van desen wijnvracht als vanden anderen

Vonnis

- [24] Een knape is leitsaghe van eenen scepe ende is ghehuert tscip te brenghen daert ontladen sel het het ghevalt dat in die hauenen sijn ketenen of sloten daarmede binnen ontladen sel die scepe die meester is sculdich den scipman te versijen die stede van daer men die scepe in leit ende sijn ghetouwen wt setten so dat die coopluden gheenen scade en nemen bij ghebreck vander ghetouwen Die meester moet beteren die leisman sel sijn vaert hebben ghedaen als hij sijn sijn heeft ghebracht tot der keuenen ende niet vorder en ist hijt sculdich te brenghen ende dan vortan so blijft tscip opten meesters ende die scipluden cost ende sorghen.

f⁶.

Dit is die ordinancie die de scippers ende die coopluden mit malkander begheren van sciprecht

Vonnis

- [1] Eerst waert dat een scip brake of dat men doirseylde waer dattet waer dochte den coopluden den sturman ende den meesten hoop vanden gheselschap goet dat men maken mochte so soudet die scipper maken en brenghen den coopluden hoer goet dat hij hem ghelooft hadden des hem godspaerde voer ongheval ende waert datmen scip niet welweder maken en mochte so soude die scipper sijn volle vracht hebben van ellicken goede ende merke dat niet eens gods pennick ghecoost waer des daer of also veel gheberget worde ende waaert dat die coopman gheen ghelt bij hem en hadden ende en wonde hem die scipman met borghen so soude die scipper vanden goeden nemen datter gheberghet waer voer als veel ghelts dat die coopman tsijn ghave anden marct

Vonnis

- [2] Jtem waert dat een scip noot ende die scipper begheerde datman warpen soude goet so en soude men niet warpen men en sout den vrachman vrighen oft sij wille waer ende waert sij willen met ende dochtet den scipman goet hem tween of hem drien scipmans beter ghedaen dan ghelaten so soudemen moghen worpen ende wonde die coopman als men te landen quamen so soude sij twee of drie die inden scepe waren ende goeden knapen waren sweren dattet noot saken dede ende waer dan gheen coopman in den scepe ende waeren men noot hadden te werpen wes dan die scipper goet dochte mitten meesten deel van sijnen gheselschap dat soudemen daer toe doen ende wes goet datmen werpt dat sel men rekenen alst anden marct ghelt pennicks warde

f^{6v}.

van also veel als daer blijft als die vrach daer of betaelt is ende die scipper sel ghelden van sijnen scepe of van sijre vrachte was die coopluden daer of kijesen ende hoe dat die scipper sijn scip set daer moghent die coopluden voir nemen op een ghetijden ende waert datter nement waer inden scepe daermen worpe ende hadde haghelt of ander goet in sijre dijsten dat souden hij openbare eer dat met worpe ende als hijt gheopenbaert hadden so soude hij ghelden te wortt gheide van sijnen ghelde te rekenen twee pennighe voir een mer waer daer ander goet in die kijste dat soudmen rekenen ghelijck ander goet alt waerdich waer ende waert dat yemant ghelt yter kijste namen om sijn sijde so en souden men dar niet van ghelden ende waert dat ijemant ghelt of ander goet hadde in sijn dijste ende hij des niet en openbaerde eer dat men werpe ende worde die kijste daer dat in waer gheworpen of behouden so en soude men die kijst niet hogher rekenen dan drie scilden also verre als die kijste besleghen waer ende waer se ombesleghen so souse ghelden also waerdich waer ende waert datter gheworpen waer een matte mit een bedde dat sout men rekenen voir drie

scilden ende waert dats te doen waer datmen loten soude so soudemen des raets vraghen den coopman die in den scepe waer ende en dochtet die coopman niet goet wel dan die scipper goet docht mitten meesten deel vanden gheselschap goet dochte dat soudemen daer toe doen te loten ende van lootghelden te nemen hoe wel datmen daer op set ende redelick is of daer ghewoenlick of is ende dat loet ghelt te rekenen ende te betalen ghelicken warp ghelt

f7.

Vonnis

- [3] Een scip vaert van Amsterdam of van anderen steden het ghevalt dat hij kerft mast of kabel of anker bij onweder binnen of buten omt tscip ende goet mede te berghen die scipper is sculdich den coopluden te vraghen ende te claghen sijnen noot ende dattet is te behouden scijslijf ende goed ende dat sellen sij rekenen over tgoet also van wapren ende waert dat die coopman seide ic en consenteers niet daer om en soude die scipper dat niet laten mer die scipper soude dat sweren als ten lande quamen mit hem de reden als dattet hem nootsake dede

Vonnis

- [4] Jtem een scip vaert van amsterdam of van anderen steden een scipper ist tafteren ende vercoopt goet op ten boem so is die scipper sculdich also verre als die boemden also veel te landen bregghet dat te betalen an der eerster markct daer hij coemt binnen XIII daghen daer na ende dat sal hij betalen tuyschen den mijnsten ende den meesten ende waer die scipper den coopman niet en voldede ende den cogge vercoost of een ander scipper daer in settende so mochte die coopman dat scip anspreken binnen iaer ende binnen daghe en sijn ghelt daer of hebben ghelikenwijs of hij ieghenwoerdich waer ende dat sel hij betoghen mit des scippers zeghel ende so en mach die scipper daer niet tgeghens segghen

Vonnis

- [5] Jtem een scipper vervracht sijn scip ende laet sijn reyse te doen ende hier en binnen blivet scip te legghen also laghe went hem ghelts ghebreck die scipper mach wal senden tsjinden land om ghelt

f7v°.

mer hij en moet gheenen goeden wijnt verlegghen dede hijt hij waer sculdich den coopluden haer scade te beteren mer hij mach wel nemen vanden coopluden goet sijn nootforst ende alst dat scip coemt daert lossen sal so sal die scipper dat goet betalen tusschen den meesten ende den mijnsten als dat ander goet ghelt yten selven scepe ende die scipper sal sijn volle vracht daer of hebben

Vonnis

- [6] Jtem een scip seilt van eenre marct ende heeft gheladen sijn volle vracht so is die scipper niet sculdich enich ander goet in te nemen het en sij bij oerloof vanden coopman ende dede hij anders die scipper verbuerde also langhe als dat goet waerde dat hij in namen ten waer dat die scipper seide ghij heeren ic sal daer also veel goet in nemen

Vonnis

- [7] Jtem tgevalt dat hem scijsluden verhuren tijt haren scipper ende enich van hemluden gaen uten scepe sonder oerloff ende drincken droncken en maken kijf het ghevalt dattert enich ghewont wort die scipper en is hem niet sculdich te doen ghenesen op des sceps coost mer hij machse uten scepe ende huren ander in die stede van hemluden ende costen sij meer sij sullent moeten betalen ende den scip weder kere dat sij van hem ontfanghen hebben mer sende se die meester in enighen dienst vanden vanden scepe daer sij hem quetsede of wonden so sij sijn sculdich te werden gheheelt op des scips kost

- [8] Jtem tgevalt dat een scipper huert een scipman ende coemt in enighen twijst daer die scipper

f8.

den scipman om oerloff gheft hij en mach hem openbaer scout geven die scipman heeft verdient half sijn loen ende ghenoucht die scipman te seiden vanden scipper des ghelijcx is hij hem weder sculdich mer waer hij van der marct seyit buten int vlie fo int maesdiep ende weder op seilden ende opleiden so had die scipman sijn volle loen verdient ende woude die scipman die scipper weder gheven al dat hij van hem op gheboert hadden ende also veel daer toe

Vonnis

- [9] Jtem so sel die scipman waer hij vaert mit enighen man so is hij sculdich der coopluden goet te havenen [hauenen] als die scipper ende den stuerman goet dunck mitten vrachtman ende voert van ellicke last rogghen te coelen i groten also dicke als hij se coele ende waert dat sij rogghe noch tarwe niet havenen [hauenen] noch koelen ende wouden dat sij verbeteren tot des scippers segghen ende des stuermans ende ut te scieten eenen groten ende f^c knaerholts eenen groten ende van een vat asschen een brabansschen ende van een last harinck i groten ende van ii last pex ende ters als die scipper boert i groten ende dit voirsz. goet als hier staet dat mach die scipman houden an die boort also langhen went die coopman des scipmans ghemoude heeft ende voert wellicke goet daermen een meleye om brinct opten machten als van een vat vias ii groten i half vat vias i groot van een pack wants ii groot ende van een terlinck i groot van een stuck wijns ii groot

f8v°.

van een pipe wijns i groot ende voert dat sij versuemde der coopluden goet alle die andren wijn ghelde deiden die souden die scade ghelden ende waert dat die scipmans vraghenden den scipman of den stuerman of een touwe daer sij mede tasen souden starck ghenoech waer ende sij dan ya seyden braeck dat touwe dan soude die scipper die scade staen die daer off vallem mocht mer vraechden die scipman niet so soudet wesen als voirsz. is

Vonnis

- [10] Jtem een scip vaert van Amsterdam of van anderen stede ende dan den anderen anseylded sijns ondanckes dat soude den scade half ghelden mer dede hijs wilens so soude hij die dat ander scip anseylded den scade alleen ghelden

Vonnis

- [11] Jtem een scip dat laghe in een haven dat sel een dobber op sijn ancker hebben ende waert dat hijs met een dede ende daer scade bij gheschiede die scade soude hij half beteren

Vonnis

- [12] Jtem tscip laghe in een have tot amsterdam of tot anderen stede ende worde drivende op een andr scip ende hem scade dede dat souden sij half ende half ghelden

Vonnis

- [13] Jtem een scip dat coemt om den Schaghen of ut noorweghen dat selven lossen binnen XIII daghen ende sijn vracht gheven ende des ghelicken allen scepen vander zee van hamborch of van alle landen dat selven lossen binnen achte daghen ende gheven hem sijn vracht

f9.

Vonnis

- [14] Jtem een scip ladet op sconen of anders waer het sij verbonden in Vlaenderen of in anderen marcten ende coemt tamsterdam van notsaken ende dat sueren wil mit sijnen stuerman ende

twe scipmannen dat hem nootsaken doet ende waert dat die scipper dat scip niet rede mochte maken buyte om te seilden so soude hij dat goet binnen senden op des scippers vracht ende op des coopmans tollē

[15] *Jtem een scip comt ande marct mit sijnen scipper die is sculdicht in dat scip te bliven also langhe went scip los ende weder gheballast is dattet legghen mach*

[16] *Jtem waer dat een scip mit goede seilde anden gronde ende in vrese waer te verliēscip ende goet ende mochtmen dan crighen lichtscepe omt goet mede ut te lichten wat dat kooste dat soude tscip ende goet betalen ghelijck werpghelt ende waer daer gheen coopman in alsmen anden gronden seilden dat soude die scipper ende twe scipmans wilde mems hem niet verdraghen sueren dattet scip ende goet in vresen was anden gronden*

[17] *Jtem waert datter een scip quame int maesdiep of int vlije dat also diep ghinghe dattet hier niet comen en mochte ende wonnen men dat lichtscepe wat die costen dat t soude tscip op die twee ende dat goet der deel mer waert dattet scip hierniet op en quame so soude dat scip die lichtscepe alleen betalen ende loennen*

f^{9v}.

Vonnis

[18] *Jtem als een scip goet ut sijnen scepe ghesceet hevet so mach hij tgoet bij sijre boert hauden voir sijn vracht ende ghelt datmen daer op mochte sculdich wesen wil hij hem niet gheloven*

Vonnis

[19] *Jtem waer dat hier lichtscepen quamen die goet op ghelicht hadden uy scepen die vander zee quamen die soude men die soude men lossen binnen vij werke daghen na den daghe dat sij hier quamen*

Vonnis

[20] *Jtem datter een scip quame voir een voirlant miet noden van weder beneden een meente havenen ende te rede quamen an sij ancker ende onbekent waer ende wonnen men een leitsaghe dat scrijpt ende goet te havenen wes die leitsaghe daer van hebben soudē dat soude betalen tscip ende ende goet ghlick werpghelden*

Vonnis

[21] *Jtem so wat scepen comen int vlie en of int marsdiep van amelant ende hier op willen wesen ende ist dat men datmen daer een leitsaghe wijne tscip ende goet hier op te bregghen des die scipper den leitsaghe den cost gheven ende die coopluden seilen den leitsaghe loenen vanden horen*

Vonnis

[22] *Jtem eenich scipman die sijnen scipper ontliēpt mit sijnen ghelden dat hij hem ghegheven had des hem die scipper mocht betughen mit twee scipmans so had die scipman die galghe verdient*

Vonnis

[23] *Jtem benoet een scipper een scipman mit quaden fayte ende hij hem daer of mochte betughen mit*

f¹⁰.

tweē scipmans die soude hij oerlof moghen gheven an eerste lant daer die scipper quamen sonder yet daer an te verboren tghogens den scipman noch gheen loen hem te gheven

Vonnis

[24] *Jtem waer dat een stuerman of een scipman hem bestede mit eenen scipper en die stuerman of die scipman een scip cooste dat hij selven voerren woude so soude hij quijt moghen wesen van den scipper mer hadde hij loen van den scipper oopgheborst dat soude hij hem weder gheven*

Vonnis

[25] *Jtem waer dat een stuerman of een scipman hem besteden mit eenen scipper ende die stuerman of scipman een wyf namen ende opten landen bliven wouden die soude quit wesen van den scipper mer hadde hij ghelt of loen ontfaen vanden scipper dat soude hij hem weder gheven*

(hier eindigt het Brielsche handschrift)

Vonnis

[26] *Jtem waer dat sake dat eenigher reder sceel hadde teghen sijnen scipper ende hij sij deel niet reden en woude vanden scepe soudet die scipper vanden scepe weren op alsulicken huer als goeden knapen dochten dat besceidelick waer*

Vonnis

[27] *Jtem waer dat sake dat hij eenich gheelt vertijmerde anden scepe of eenich want cooste tot den sceeps behoufs dat soudē se betalen pennix pennix broeder*

Vonnis

[28] *Jtem waer dat sake dat die scipper soude moeten setten vanden scepe so waer die reder weder sculdich borghe te setten van des scippers lijf*

[29] *Jtem tgevalt dat een scip dat anden ander seilt*

f^{10v}.

mit ongevallen also dattet een scip mit sijnen goeden blijft verloren selmen werderen die goeden in beiden scepen te ghelden eer enich scip verloren verloren was dan so sel die prijs van beiden goeden te samen ghesammet betalen dat verloren goet ponde pondes ghelijck marck marckes ghelick wert ghelijkerwijs so selmen prisen die waerde van beiden scepen alear die scade gheschiede so sel die prijs van beiden scepen te gader ghesammet betalen dat verloren scip ponde pondes ghelick marck markes ghelick

Vonnis

[30] *Jtem het sij sake dat een scipper leit gheladen op gheen sijde vander zee ende hij heeft noot te te vercoopen vandes coopmans goede tot des sceps profijt ende dat scip blijft verloren met ongevallen so sel die scipper betalen den coopmans van also viel goets als hij vercoost heeft alst anden marct ofte de dae die scipper scippboet ende daer en sel hij gheen vrach of hebben voirt vercoopt die scipper eenich goet van des coopmans goede an dese zijde der zee dat sal hij den coopman gheide als die weder gade ander marckt ghelt tusschen den minsten ende den meesten ende daer sal die scipper die volle vracht of hebben*